

# Šetnja po rudnicima starim 6.000 godina

Boris Subašić | 01. decembar 2017. 22:41 |

Planina Rudnik doživljava turističku renesansu zahvaljujući arheološkim otkrićima. Ovde se u srednjem veku nalazila metropola Nemanjića i Brankovića sa dvorcima. Bajkoviti prizori sa vrha.



Foto Boris Subašić

VRHOVI Rudnika dižu se kao kruna nad Šumadijom koja pod jesenjom maglom izgleda poput "mlečnog" mora iz kojeg proviruju modre hridi planine na horizontu. Sa grebena koji spaja najviše zupce rudničkog kruništa: Mali, Srednji i Veliki Šturac (Cvijičev vrh), bele kuće na zelenim brežuljcima u podnožju vidikovaca liče na staništa patuljaka-rudara iz bajki, a stroga vulkanska kupa Ostrvice na boravište kraljeva i vitezova.

Poznavaoци prošlosti kažu da ovi utisci na Rudniku nisu plod fantazije već prirodni predosećaj da se nalazite na vrelu žive istorije. Sve što se ovde čini kao izmaštano, u stvari je vrlo realno. Podno visa Prljuša, gde su arheolozi otkrili rudnike stare 6.000 godina i okna u kojima su kopali rudari, šire se moderni površinski kopovi. U dvorištima kuća savremene varošice Rudnik, arheolozi iskopavaju ostatke kuća i crkava istoimenog velikog srednjovekovnog grada i dragocene predmete, kao što je nedavno pronađeni pečat kneza Lazara.



Zato svakog vikenda sve više ljudi dolazi u varošicu Rudnik iz koje se granaju staze po čudesnom masivu "krova Šumadije". Ova planina doživljava turističku renesansu jer moderni ljubitelji aktivnog odmora ne žele samo sportsko-rekreativne staze, već i upoznavanje jedinstvenog prostora na kome život i rudarstvo u kontinuitetu traju šest milenijuma.

Koliko je ovakav način upoznavanja Srbije "s nogu" privlačan svedoči i Milan Vojnović, vodič Planinarskog društva Krug, koji je prošlog vikenda na Rudnik doveo 70 ljubitelja prirode.

- Imali smo i više prijavljenih, jer ture koncipiramo ne da protrčimo kroz neki kraj, već se upoznajemo i sa njegovom baštinom. Praksa pokazuje da to veoma privlači ljude - kaže Vojnović.



Nažalost, država u dugom periodu nije imala sluha za konzervaciju i prezentaciju srpske baštine, a naročito ogromnog blaga Rudnika, od praistorijskih kopova do srednjovekovne metropole, dvorskih kompleksa, tvrđava i crkava Nemanjića i Brankovića. Oni su još uvek pokriveni zemljom, čak i kad se zna gde su. Lokaliteti se posle iskopavanja i istraživanja ponovo zakopavaju, umesto da se konzerviraju i prezentuju posetiocima kao vrhunska atrakcija.



Ipak, zahvaljujući Muzeju Rudničko-takovskog kraja, koji je kraj pešačkih staza postavio informativne table, posetioci bar u mašti mogu da stvore sliku srednjovekovnog Rudnika na mestu današnje tihe varošice, ali na mnogo širem postoru. Tad su talasasti bregovi bili pokriveni gusto poređanim zgradama ispod mnogobrojnih hramova i zamkova na vrhovima. Tu su uz Srbe živeli rudari Sasi, trgovci Dubrovčani su ovde imali svoju koloniju i diplomatsko predstavništvo, ali i njihovi konkurenti Kotorani i Ugari, koji su sa severa stizali da kupe čuveno rudničko srebro.

Putnici su stizali iz cele Evrope, a na današnjim tihim ulicama mešali su se jezici, po kaldrmi su topotala kopita konja velikih karavana, prolamali su se prodorni glasovi vodiča, a u pozadini je horski odjekivala zvonjava kovačkih i zlatarskih čekića.

